

PROJEKTO METODO TAIKymo PATIRTIS GARLIAVOS JUOZO LUKŠOS GIMNAZIJOJE

Rita Kareckienė, Zita Talutienė

Kauno rajono Garliavos Juozo Lukšos gimnazija

El. paštas: r.kareckiene@gmail.com, talutzi@gmail.com

Įvadas

Informacinėje visuomenėje nebetinka tradicinė mokymo metodika, kai mokytojas pateikia medžiagą, o mokinys turi ją teisingai pakartoti. Šiuolaikinis ugdymo procesas reikalauja iš pedagogų apgalvotai taikyti mokinių ugdymo metodus, siekiant ugdyti mokinių savarankiškumą. Gyvenant tokia nuolat kintančiame pasaulyje reikia rengtis spręsti įvairias problemas. Tai žinodamos, daug metų mes stengėmės įgyvendinti savo pedagogines idėjas ir jas realizuoti efektyviai, kad ugdymo procesas taptų kokybiškesnis ir įdomesnis mokiniams. Edukacinėje literatūroje daug rašoma apie įvairius mokymo metodus, kurie kuria palankias mokymosi sąlygas ir gerina darbo procesą. Susiklosčius tinkamoms aplinkybėms, ėmėme domėtis projektų metodu: rinkome pedagoginę literatūrą šia tema, konsultavomės su patirties šioje srityje turinčiais pedagogais, ieškojome integralių temų, kurioms galėtume pritaikyti projekto metodą. Palaipsniui išmėginome projektų, kurie pakeitė mūsų kritinį požiūrį į naujoves ir paskatino dar labiau gilintis.

Remdamasi savo ir mokslinės literatūros argumentais, pateikiame esminius projekto taikymo ypatumus, kuriuos mokytojai gali panaudoti kurdami projektus. Šios gairės ypač reikšmingos mokytojams, pradantiems taikyti projekto metodą.

Naudodamos projekto metodą vadovaujamos N. Kriščiūnienės patarimais mokytojams (1998):

1. Sužinokite, kas jau kitų padaryta.
2. Išanalizuokite svetimą patirtį.
3. Suteikite projekto turiniui „gyvenimišką“ formą.
4. Numatykite projekto eigą.
5. Paruoškite reikalingą techniką ir programinę įrangą.
6. Projekto vykdymui pasiruoškite sudaryti moksleivių komandas.

Kiekvienas komandos narys:

- Privalo išklaudyti savo draugą.
- Turi įsijungti į darbą.
- Gali kreiptis pagalbos į kitus komandos narius.
- Privalo teikti pagalbą prašomas.
- Turi žinoti savo vaidmenį.

Moksleiviams dirbant su projektais aktyviai veikia tiek patys moksleiviai, tiek mokytojas. Šios veiklos būdingiausi bruožai pateikti 1 lentelėje

Mokytojo ir mokinio veikla projekte

Moksleivių veikla	Mokytojo veikla
<ul style="list-style-type: none"> • aiškinasi užduotis; • renka ir sistemina projekto medžiagą; • nustato ir išsiaiškina priežastingumo ryšius tarp atskirų projekto dalių bei variantų; • demonstruoja ir aptaria atskiras projekto dalis; • mokytojo padedami numato tolimesnio darbo gaires, ką reikėtų papildyti ir ką keisti; • paruošia galutinį projekto pristatymą; • dalyvauja projekto aptarime. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ padeda mokiniams dirbti komandoje; ☐ teiraujasi, kaip mokiniams sekasi darbas, ką jau atliko ir su kokiais sunkumais susiduria; ☐ siūlo naujas idėjas; ☐ kontroliuoja dirbančius moksleivius, bet nevadovauja jų darbui; ☐ skatina moksleivius pateikti naujų idėjų; ☐ pataria komandai, kurioje kilo konfliktas.

Projekto metodo taikymas ugdymo procese

Kauno rajono Garliavos Juozo Lukšos gimnazijoje sudarytos sąlygos visiems 1–4 g klasių mokiniams rašyti projektus iš įvairių mokomųjų dalykų arba integruotus. Mūsų gimnazijoje projektinė veikla pasireiškia kaip projektinės pamokos, atskirų mokomųjų dalykų arba integruoti moksleivių atliekami projektai ir respublikiniai bei tarptautiniai projektai. Gimnazijos moksleiviai aktyviai įgyvendina aplinkosauginius ir aplinkotyriminius projektus. Kauno rajono savivaldybės administracijos Ekologo ir Kultūros, švietimo ir sporto skyriai kasmet organizuoja aplinkosauginių projektų konkursą „Moksleiviai – bendruomenė“. 2 lentelėje mes pateikiame projektus, kuriuos jau įgyvendinome, todėl aprašome jų eigą ir svarbiausius bruožus bei nurodome, kokio rezultato galime tikėtis.

Gimnazijoje įgyvendinti projektai

Projekto pavadinimas	Projekto aprašymas	Projekto rezultatai
Maišiaus upelio pakrantės atnaujinimas	Maišius – nedidelis upelis, tekantis per Garliavą. Dėl žmonių gausos jo pakrantės nuolat šiukšlinamos. Projektą įgyvendinome 2009 metų balandžio–gegužės mėnesiais. Už gautas lėšas įsigijome darbui reikalingų pirštinių, šiukšlėms maišų, darbo įrankių, kanceliarinių prekių. Projektą įgyvendinome etapais:	Moksleiviai noriai dalyvavo talkose: iš upelio ištraukė padangas, stiklo duženas, surinko šiukšles. Mikrorajono gyventojams išdalino skrajutes „Saugokime upelio pakrantę“. Projekto įgyvendinimo etapus gimnazijos bendruomenei pristatėme surengtoje fotografijos parodoje.

Mums tai rūpi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sutvarkėme pakrantę. 2. Išsiaiškinome, kas teršia upelį. 3. Paruošėme standą ir skrajutes. Projekto eiga: <ol style="list-style-type: none"> 1. Informacijos sklaida apie projektą. 2. Didaktinė savaitė gimnazijoje (gimnazijos fojė ir valgykloje pastatytos šiukšliadėžės su užrašais „Plastikas“, išleistas informacinis standas „Atliekos – ne šiukšlės“. 3. Parengta skrajutė „Skalbtime be fosfatų“. 	Gimnazijoje moksleiviai pradėjo rūšiuoti atliekas. Skrajutės „Skalbtime be fosfatų“ buvo platinamos moksleivių šeimose.
Mano šeimos pirkiniai	Mėnesį vykdomas projektas 1g klasėje. Moksleiviai įvertina savo gyvenimo būdą prieš projektą ir po jo (1 priedas). Renka informaciją apie maisto priedus, pagal etiketėse esančią informaciją įvertina kai kurių jų šeimoje perkamų produktų kokybę.	Moksleivių įgyvendinti projektai integruojami į biologijos pamokas 1g klasėje mokantis temas „Maisto produktai“, „Maisto medžiagos“, „Kaip išsaugoti sveikatą“, į geografijos pamokas nagrinėjant „Vidaus ir užsienio prekybos“ temą. Moksleiviai mokosi pristatyti savo projektus prieš klasę. Tai ugdo jų pasitikėjimą savimi. Moksleiviai pirkdami įvairios paskirties prekes, studijuoja etiketėse esančią informaciją. Jų atliktas tyrimas sudomina namiškius, padeda įvertinti savo gyvenimo būdą.
Baltijos jūros projektas (BSP)	Tarptautinis projektas, kuriame dalyvauja prie Baltijos jūros gyvenančių devynių valstybių moksleiviai. Tikslas – mokytis moksleivius gamtoje, supažindinti su Baltijos regiono ekologinėmis problemomis. Dirbame pagal dvi projekto programas: <ol style="list-style-type: none"> 1. Fenologiniai stebėjimai. 2. Oro kokybės vertinimas pagal kerpes. 	Dirbama gamtoje, moksleiviai bendrauja su bendraminčiais, atsiranda interesas mokytis ir pažinti. Mokiniui suteikiama galimybė stebėti gamtą savarankiškai, kartu su šeimos nariais (fenologiniai stebėjimai) Projektas integruojamas į ugdymo procesą: <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekto kalba – anglų (išvadas mokiniai rašo padedami anglų kalbos mokytojų). 2. Informatika – stebėjimų protokolų atskaitos siunčiamos internetu programų koordinatoriams. 3. Geografija – naudojant projekte sukauptą medžiagą, vesta integruota pamoka 1a klasėje „Baltijos jūros problemos ir jų sprendimo būdai“. Aktyviausi dalyviai rašo straipsnius į projekto žurnalą „The Baltic Sea Project“ (Tadas Naujokaitis aprašė laukių šeimos gyvenimą, pateikė daug savo darytų nuotraukų).

Gimnazijoje įgyvendinant projektus svarbus dėmesys kreipiamas į vartojimo kultūros ugdymą. Į rinką patenkant genetiškai modifikuotiems gaminiams, labai skirtingos ko-

kybės žemės ūkio produktams, vartotojui iškyla būtinybė išlaikyti prekių pasiūlą. Mūsų įgyvendinami projektai „Mano šeimos pirkiniai“, „Jaunas žmogus ir energetiniai gėrimai“, „Ekologinis ženklėjimas“, „Daržovės ir vaisiai – mūsų maistas“ ugdo moksleivių vartojimo kultūrą, formuoja aplinkai palankų gyvenimo būdą. Kadangi projekto metodu plačiai taikome ugdymo procese, pastebėjome ne tik privalumų, bet ir trūkumų, todėl 3 lentelėje pateikiame kai kurių projektų pavyzdžius.

3 lentelė

Mokykloje vykdytų projektų privalumai ir trūkumai

Projekto pavadinimas	Privalumai	Trūkumai
„Jaunas žmogus ir energetiniai gėrimai“	Noriai dalyvauja silpnesnę mokymosi motyvaciją turintys moksleiviai. Atsiranda mokytojo konsultanto vaidmuo. Informacijos ieškoma įvairiuose šaltiniuose. Projektas tampa prevencinės veiklos dalimi.	Didinamas moksleivio ir mokytojo darbo krūvis.
„Žolės deginimas – pavasario neganda“	Integruotas projektas. Nėra didelių sąnaudų. Dirbama bendradarbiaujant. Žinios skleidžiamos bendruomenės nariams.	Sumanymas įgyvendinti projektą dažnai neatitinka turimų techninių ir finansinių resursų.

Projektinės veiklos apibendrinimas

Projektinę veiklą stengiamės vykdyti tuomet, kai ji labiausiai tinka ugdymo procese: esant poreikiui dirbti grupėse, tyrinėti ir veikti probleminio mokymosi būdais. Visą projektinę veiklą organizatoriai stengiasi apibendrinti, kad būtų galima numatyti tęstinumą ir tobulinimą. Taip mes su mokiniais įgyjame daugiau patirties, kuri skatina plėtoti kompetencijas šioje srityje. Mes ne tik mokyklos bendruomenėje aptariame projektinės veiklos ypatumus, sėkmes ir nesėkmes, bet patirtimi pasidalijame ir su kitomis institucijomis. Savo patirties sklaidą įprasminame kasmet Kauno apskrities moksleivių aplinkotyros darbų konferencijoje, mokslinėse-praktinėse konferencijose aplevojame metodiniais straipsniais ir metodiniuose pasitarimuose diskutuojame su viso miesto kolegomis. Mes manome, kad mūsų mokyklos projektinė veikla sąlygoja tai, kad mokiniai išmoka dirbti komandoje, plėtoja savo bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas jiems įdomioje veikloje. Pastebėjome, kad ugdytiniai pagerina kompiuterinio raštingumo įgūdžius, kas ypač motyvuoja juos dar gilesniam gamtamokslinių dalykų supratimui. Mūsų patirtis rodo, kad projektinė veikla ugdo mokinių ir mokytojų tarpusavio bendravimo toleranciją, skatina ugdytinių iniciatyvumą. Dalyvaudami projektinėje veikloje, mokiniai analizuoja aplinką, stebi, lygina, vertina, todėl lavina mąstymą. Projekto metodas padeda mokytojams aktualizuoti ugdymo turinį ir prisitaikyti prie nuolat kintančios visuomenės. Ugdymo projektai skatina plėtoti naujas šiuolaikines ugdymo formas, ieškoti, kaip tas formas pritaikyti mokyklose.

Literatūra

Ališauskas R. (1999). Mokykla: ugdymo turinio beiėškant. Nr. 5–6.

Jasmantienė R. (2007). Paskaitos vizualizavimas. Kn.: Produktyvus mokymas (Mokytojų kompetencijos centras). Vilnius, p. 275–279.

Kriščiūnienė N. (1998). *Vieno kompiuterio panaudojimas mokykloje*. Vilnius.

Motiejūnaitė O. (2007). *Vartojimo kultūros ugdymo integravimas į biologijos pamokas*. Vilnius.

Projektų metodas. Prieiga per internetą: http://np.ipc.lt/medziaga/projektu_metodas_lt.html.

Summary

EXPERIENCE OF PROJECT METHOD PRACTICE IN GARLIAVA JUOZAS LUKŠA GYMNASIUM

Rita Kareckienė, Zita Talutienė

Kaunas region Garliava Juozas Lukša gymnasium

Within information society traditional teaching technique does not serve anymore when a teacher gives the material and a student has to repeat it correctly. Up-to-date educational process requires to apply teaching methods advisedly in order to develop students' self-sufficiency. Living in fast moving world it is necessary to get ready to solve various problems. Project method motivates a child to carry out a direct activity. Participating in project activity, students analyse the environment, observe, compare, evaluate. This way their motivation increases. Project method helps to up-to-date curriculum and apply it to everyday life. Educational projects stimulate the expansion of new modern teaching forms, search for new forms of school work organisation, motivate collaboration among teachers. Students participating in project supplementation satisfy their internal needs and intellectual skills. While doing the tasks, they communicate, help each other and share the responsibility together, Projects are attractive forms of activity connecting teaching and learning.

Key words: project approach, cooperation.

MENINIO UGDYMO ĮTAKA MOKINIŲ GAMTAMOKSLINĖS KOMPETENCIJOS PLĖTOTEI

Aldona Klebonaitė, Dainora Vensloviene, Vida Nuobariene

Panevėžio rajono Dembavos pagrindinė mokykla,

Panevėžio rajono mokinių kūrybos ir sporto centras

El. paštas: k.alдона@inbox.lt, adiv@inbox.lt

Įvadas

Nuo senų senovės žmogus buvo susigyvenęs su gamta. Gamta – tai tarsi antrieji namai. Žmogus čia galėjo rasti ramybę, grožį, paguodą. Dažnai gamtoje žmogus išsakydavo savo slapčiausias mintis, pasakodavo savo bėdas ir vargus. Gyvenant šiuolaikinių techno-